

Pénz híján vége az Artpoolnak

[2005.10.03]

SEGÉLYKONCEPT - Fesztivál a magyar avantgárd kutatásáért és megőrzéséért

A hetvenes-kilencvenes évek legizgalmasabb magyar művészeti mozgalmának világszerte ismert gyűjteménye, az Artpool Művészetkutató Központ a hét végén a nyilvánossághoz fordult segítségért.

♣ Paizs Miklós (középen) – azaz a botrányokról elhíresült Sicratmen a Tilos Rádióból – régi punkszámokat adott elő szombat este a Gödör Klubban. Története legválságosabb időszakát éli az Artpool. Holott a Galántai György képzőművész és Klaniczay Júlia nevével fémjelzett gyűjtemény neve egybeforrt az előző rendszerben tiltott underground (föld alatti) művészeti irányzatokkal. Az Artpool története a rendszerváltozásig azoknak a művészeti törekvéseknek az összefogása, amelyek elvezettek a kulturális rendszerváltozásig. „Őse” Galántai György 1970–1973 között legendássá vált, balatonboglári Kápolna Műterme. A kápolnában négy év alatt a progresszív magyar művészet legnevesebb, mára klasszikussá vált alakjai állítottak ki (mások mellett Erdély Miklós, Jovánovics György, Pauer Gyula, Bak Imre, Nádler László). Az egyre nagyobb – és a meg nem túrt rock- és punkkoncertek révén egyre fiatalabb – tömeget vonzó eseménysorozat olyan tiltott rendezvényeket is vállalt, mint a happeningek (Szentjóby Tamás) vagy akciók (Hajas Tibor). A hatóságok végül karhatalmi közbelépéssel vetettek véget a boglári „huliganizmusnak”.

1979-ben az alapítók létrehozták az Artpoolt, amely egyrészt az új művészeti törekvéseket segítette, másrészt már ekkor gyűjtötte az ehhez kapcsolódó dokumentumokat. Kiadtak albumokat és antológiákat, Aktuális Levél/Artpool Letter című hírlevelük ugyanúgy „föld alatti”, üldözött kiadvány volt, mint a Beszélő című szamizdat (kiadót fel nem tüntető) folyóirat. A rendszerváltozás után kiléptek az illegalitásból, és a fővárosi önkormányzat segítségével 1992-ben megnyitották a folyamatosan fejlődő gyűjteményt a látogatók előtt. (VI. Liszt Ferenc tér 10.) 2000 óta a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma is segíti működésüket.

Az alapítók szándéka szerint az Artpool nem a hagyományos értelemben vett gyűjtemény. „Avantgárd archívum”, amely nyitott művészeti tevékenységként értelmezhető. Érzékenyen követi az változásokat, maga is a mozgalommal változik. Archívuma és könyvtára ingyenesen és nyilvánosan kutatható. Hanganyag- és videotára mellett egyedülálló gyűjteményekkel rendelkezik a magyar múzeumokban alig vagy egyáltalán nem fellelhető, kortárs művészeti törekvésekből. Kiállításokat, kiadványokat, kutatásokat szervez és támogat. Honlapja és a világhálóra feltett egyedülálló dokumentumai révén a világ tíz legfontosabb kortárs művészeti kutatóközpontja között tartják számon.

Mára mindez veszélybe került. A főváros anyagi támogatása folyamatosan inflálódott, és ebben az évben az intézmény fenntartási költségeit (villanyszámla, stb.) is áthárította az Artpoolra. A NKÖM idén 5 millió forinttal kevesebbet juttatott az intézménynek. Ehhez kegyelemdőfésként járult hozzá az augusztusi rendelkezés a pályázati lehetőségek befagyasztásáról. Szeptemberre a központ működési forrás nélkül maradt. Az alapítók számításai szerint saját pénzükből, magánereőből legfeljebb ez év decemberig húzhatják a fenntartást. Ha nem sikerül az idén hiányzó 7,7 millió forintot megszerezniük, akkor év végén fel kell számolniuk a központ működtetését, anyagát beladásszák és valahol elhelyezik. Ezzel megszűnik ennek a pótolhatatlan gyűjteménynek az állandó fejlődése, élő folyamatossága is. – Az alapműködés éves biztosításához 30–35 milliós forrás kell. Az egyetlen járható út a hosszú távú fennmaradáshoz, ha az Artpool mint nonprofit, közhasznú szervezet nem csupán jóindulatot, de pénzt is kap. Állami és önkormányzati partnerekre van szükségünk – mondta Klaniczay Júlia. – Várom azt az intézményt, várost, országot, amely együttműködne velünk, és segítene a fennmaradásban.

Hét végén Segélykoncept címmel rendeztek ingyenes fesztivált az Erzsébet téri Gödör Klubban. Felidéztek a résztvevőkkel a hetvenes-nyolcvanas évek tiltott gyümölcsként ízelgetett művészetét. Petri György, Balaskó Jenő, Szkárosi Endre, **Eörsi István** versei mellett ízelítőt adtak az Artpool gazdag videoanyagából. Kerekasztal-beszélgetéseken vitatták meg az underground művészet helyzetét, este pedig a hazai punk- és alternatív zene jeles képviselői adtak koncertet (többek között Müller Péter Sziámi, Víg Mihály, ef Zámbó István). A záróbulit a Balaton együttes vállalta. A Gödör kiállítótermében Galántai táblaszövegeit állították ki. A nagy tömeget vonzó rendezvény az évad egyik legkiemelkedőbb modern művészeti eseménye volt.

Az Artpool számokban

12 ezer kötet könyv és katalógus
5 ezer folyóirat
5 ezer (órányi) videó
2 ezer hangdokumentum (80-as évek punk-, rockkoncertjei is!)
15 ezer fotó, dia, negatív
900 magyar művész dokumentációja
5300 külföldi művész dokumentációja

Kapcsolódó anyagok:

- [Börtönbuli a Gödör Klubban](#)

Király Katalin